

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 30. aprila 2011

OBVESTILO

Po padavinah v drugi polovici zadnje dekade aprila se je zmanjšal vodni primanjkljaj v severovzhodni Sloveniji, od kjer smo še v prejšnji dekadi poročali o kmetijski suši. Boljše vodne razmere v tleh so omogočile vznik koruzne setve, pomembne pa so tudi za ozimna žita, saj le ta kolenčijo oziroma že prehajajo v generativno fazo klasenja. V osrednji Sloveniji, v spodnjem delu Štajerske, na Dolenjskem in na Goriškem, je padlo vsaj polovico manj padavin glede na dolgoletno povprečje, vodne razmere pa so se začasno izboljšale le v površinskem sloju tal. Največji primanjkljaj vode v tleh je trenutno na Obali, kjer je v zadnjih desetih dneh padlo manj kot 1 mm dežja. Površinam z intenzivno pridelavo vrtnin je potrebno vodo dodajati z namakanjem.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Na začetku tretje dekade aprila je temperatura zraka še vedno vztrajala nad dolgoletnim povprečjem, v njeni drugi polovici pa se je približala normalnim vrednostim. Povprečna temperatura zraka v aprilu je bila od dolgoletnega povprečja v splošnem višja za 2 °C, v osrednji Sloveniji pa tudi za več kot 3,5 °C. Minimalne temperature zraka se v aprilu, razen na izpostavljenih mestih v S Sloveniji (Šmartno pri Slovenj Gradcu, -2,5 °C), niso več spustile pod ledišče, maksimalne, pa so segle tudi preko 27 °C. Ob koncu meseca smo bili še deležni »aprilskega« vremena. Prevladovalo je oblačno vreme in pojavljale so se plohe in nevihte. Količina padavin je bila predvsem v jugozahodni in osrednji Sloveniji skromna. V splošnem mesec april ni dal niti polovico količine padavin dolgoletnega povprečja. V zadnji dekadi je največja količina padavin, okrog 40 mm, padla na severovzhodu in le tu se je skupna mesečna količina padavin približala aprilskemu povprečju. V mesecu aprilu smo zabeležili nadpovprečno število ur sončnega obsevanja.

sreda	četrtek	petek	sobota
			
15 / 6	16 / 6	17 / 5	19 / 6

STANJE RASTLIN

V večjem delu Slovenije se je po padavinah vegetacijski primanjkljaj vode v tleh zmanjšal za 20 do 30 mm, a je ob koncu aprila še vedno na negativni strani. V severovzhodni Sloveniji, od koder smo v prejšnji dekadi še poročali o kmetijski suši se je vodna preskrba v površinskem sloju tal izboljšala. To je bilo tudi opaziti, saj je v zadnjih dneh aprila vzkalila setev koruze. Izboljšana vodna preskrba v tleh je dobro dela tudi žitom. Pšenica je trenutno v fazi kolenčenja. Slabše se je razrastla, trenutno ima še nekoliko prenizek rastni sklop, kar je v veliki meri posledica neugodnih prezimovalnih razmer in vodnega stresa v zgodnji pomladi, ob katerem rastline niso izkoristile dušika, ki jim je bil dodan ob spomladanskem dognojevanju. Ječmen klasi. Tudi pri tej ozimini so vidne posledice vodnega stresa v zgodnji pomladi. Tudi ta poljščina je nekoliko prehitro prešla v fazo klasenja. Poznavalci ocenjujejo, da bo od preskrbe tal z vodo v nadaljnjih občutljivih fazah klasenja, cvetenja in nalivanja zrnja odvisno, v koliki meri bosta obe ozimini premostili neugodne rastne razmere v zgodnejših razvojnih fazah. V latenju so tudi zgodnje vrste trav, tudi pri teh, podobno kot pri ozimnih, rastni sklop ni optimalen. Oljna ogrščica še cveti.

V osrednji Sloveniji in delu Štajerske je padlo precej manj padavin, začasno se je izboljšala vodna preskrba le v površinskem sloju tal. Kljub temu je opazen porast trave. Zgodnje vrste trav latijo, najzgodnejše že iztresajo cvetni prah. Vznika koruze še ni opaziti. V pretekli dekadi so polno cvetele jablane, vremenske razmere s prevetrenostjo ozračja in občasnimi padavinami so bile neugodne za let čebel in opraševanje.

Precej slabše je stanje preskrbljenosti tal z vodo na Goriškem, Vipavskem, na Krasu in zlasti na Obali. Na Obali se je vegetacijski primanjkljaj vode že povzpел čez 100 mm. V vodnem stresu so predvsem posevki in zelenjadnice. Površine z intenzivno pridelavo je nujno potrebno namakati.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

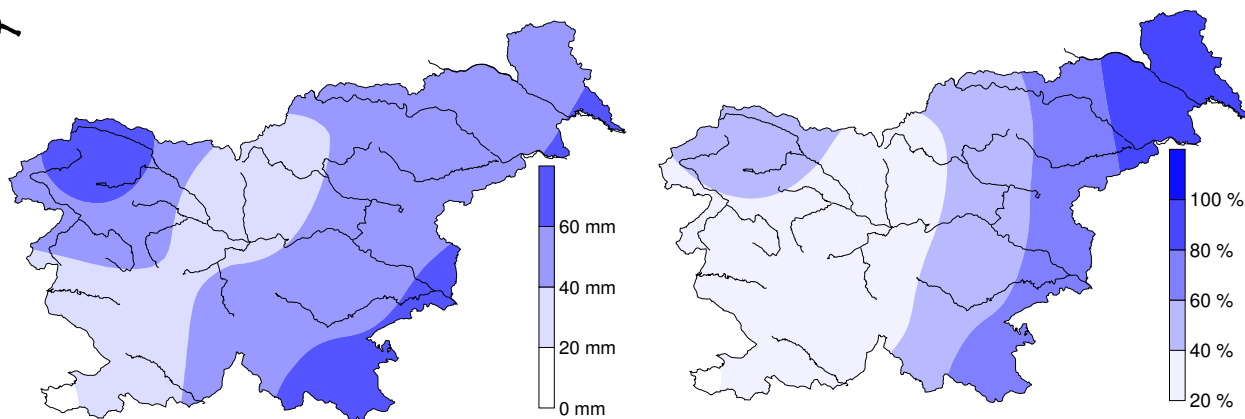
Visoke vrednosti izhlapevanja v začetku dekade so dosegale okrog 4 mm vode na dan, na Primorskem in Štajerskem so bili deležni tudi dni z izhlapevanjem večjim od 5 mm. S krajšim obdobjem oblačnega in deževnega vremena, so se v zadnji tretjini dekade tudi vrednosti evapotranspiracije zmanjšale na 2 do 3 mm.

VODA V TLEH

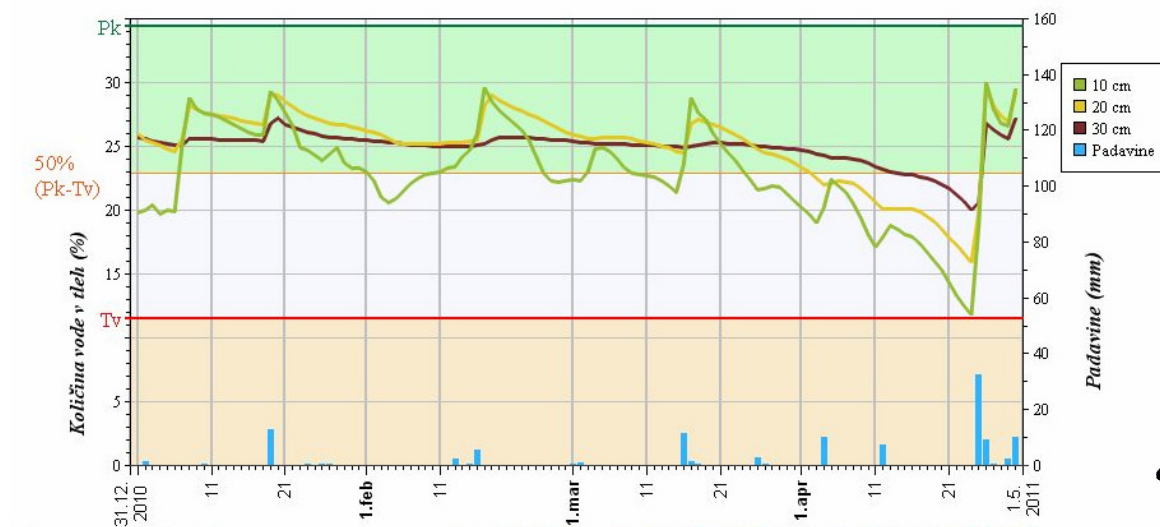

Po približno pet dnevnom obdobju ploh in neviht v vsej Sloveniji, razen na Obali, so se zaloge vode popravile predvsem v vzhodni Sloveniji, kjer je bila zaloga pred tem najbolj opustošena. Drugod so globlji sloji še vedno izčrpani. Vodna bilanca (padavine minus izhlapevanje) je za tretjo dekado aprila torej pozitivna v vzhodni Sloveniji, v Prekmurju 10 mm, medtem ko je predvsem na Primorskem in Obali še vedno negativna s primanjkljajem od 20 do 40 mm.

Količina padavin v aprilu 2011 in odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja za april (1961-1990)

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 1. – 30. 4. 2011

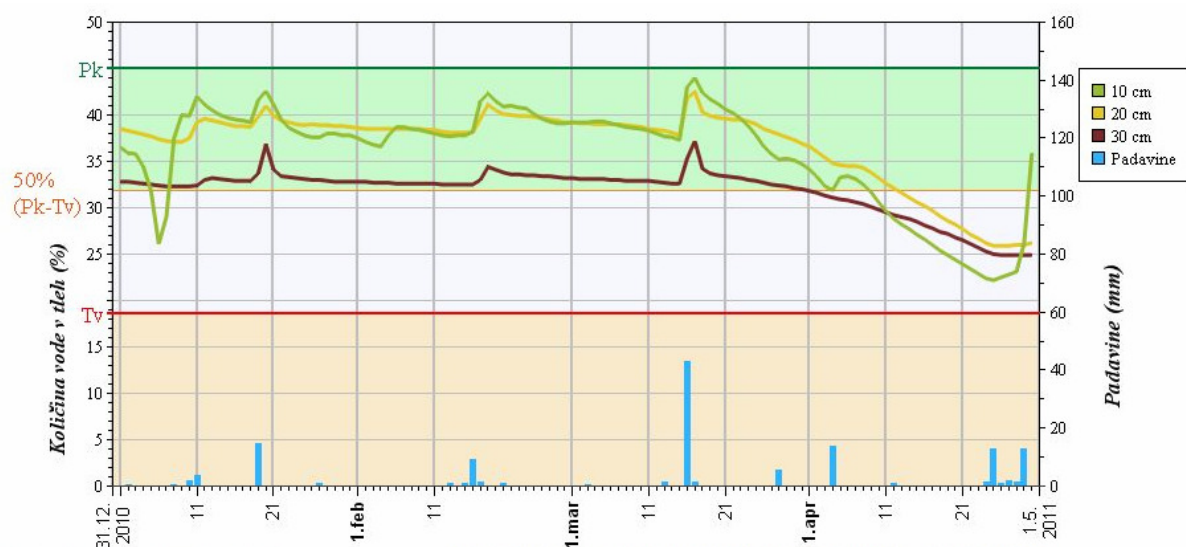
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Celje, 1. 1. – 30. 4. 2011

Pk = zgornja meja vode v tleh

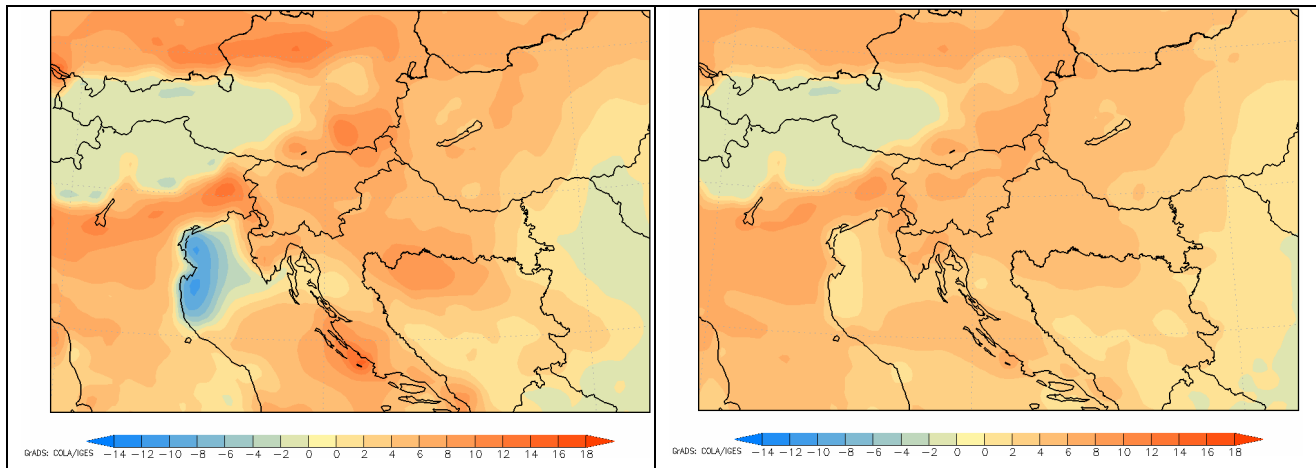
50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2010. Več informacij o numeričnem modelu NMM je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

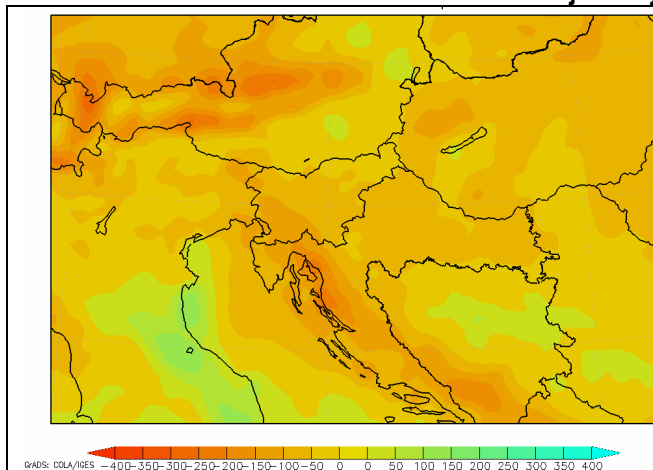
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 30. aprila 2011 (levo) in od 1. aprila do 30. aprila 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobje v letih 1989–2010.

V vsej Sloveniji je akumulacija temperature zraka od začetka letošnjega leta in od začetka vegetacijske dobe še vedno nad povprečjem. Nad območjem osrednje in severovzhodne Slovenije ter njenem skrajnem zahodu se je odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila povečalo za en stopinjski razred, drugje pa so razmere ostale nespremenjene. Sprememba v zadnji dekadi ima vpliv tudi na analizo daljšega obdobja, od 1. januarja, kjer zasledimo povečanje odklona v pozitivni smeri v vzhodni in osrednji Sloveniji.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

Vodni primanjkljaj se je zaradi padavin v drugi polovici tretje dekade aprila zmanjšal na Štajerskem in v Prekmurju, pri čemer je ta še vedno rahlo pod dolgoletnim povprečjem. Količina padavin v jugozahodni Sloveniji je bila manjša, kar je še poglobilo negativno odstopanje vodne bilance od dolgoletnega povprečja.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.